Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
JULIANE KOKOTT
föredraget den 7 juli 2016[1]

Mål C-417/15

Wolfgang Schmidt
mot
Christiane Schmidt

(begäran om förhandsavgörande från Landesgericht für Zivilrechtssachen Wien (Österrike))

”Område för frihet, säkerhet och rättvisa — Domstols behörighet på privaträttens område — Förordning (EU) nr 1215/2012 — Tillämpningsområde — Artikel 1.2 a — Exklusiv behörighet — Artikel 24.1 — Talan som avser sakrätt i fast egendom — Gåva av fastighet — Ogiltigförklaring av en gåva på grund av givarens bristande rättshandlingsförmåga — Talan om radering av inskrivningen i offentliga register — Behörig domstol på grund av samband — Artikel 8.4”

I – **Inledning**

1. Förevarande mål avser tolkningen av artikel 24.1 i den så kallade Bryssel Ia-förordningen[2].

2. I denna bestämmelse föreskrivs en exklusiv behörighet om talan avser sakrätt i fast egendom. I detta avseende är domstolarna i den medlemsstat där egendomen är belägen behöriga.

3. Den hänskjutande domstolen önskar få klarhet i huruvida en tvist som dels avser frågan huruvida en gåva är ogiltig på grund av att givaren saknade rättshandlingsförmåga, dels avser den efterföljande raderingen av inskrivningen av gåvotagaren som ägare omfattas av nämnda bestämmelse.

II – **Tillämpliga bestämmelser**

A – *Unionsrätt*

4. Skäl 15 i Bryssel Ia-förordningen har följande lydelse:

”Behörighetsbestämmelserna bör uppfylla kravet på förutsebarhet och bygga på den allmänna principen om svarandens hemvist. Det bör alltid kunna gå att bestämma vilken domstol som är behörig utifrån denna princip, utom i vissa bestämda fall när tvistens art eller hänsynen till parternas rätt att själva avtala om behörig domstol gör det berättigat att använda något annat kriterium om anknytning. …”

1 — Originalspråk: tyska.

2 — Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (omarbetning) (EUT L 351, 2012, s. 1).

5. I artikel 1.1 och 1.2 a i Bryssel Ia-förordningen regleras förordningens tillämpningsområde på följande sätt:

”1. Denna förordning är tillämplig på privaträttens område, oberoende av vilket slag av domstol det är fråga om. …

2. Denna förordning är inte tillämplig på

a) fysiska personers rättsliga status, rättskapacitet eller rättshandlingsförmåga …”

6. Enligt artikel 7.1 a i Bryssel Ia-förordningen föreligger det en särskild behörighet för domstolen för uppfyllelseorten för förpliktelsen ”[o]m talan avser avtal”.

7. I artikel 8.4 i Bryssel Ia-förordningen föreskrivs behörighet på grund av samband i följande fall:

”Talan mot en person som har hemvist i en medlemsstat kan även väckas i följande fall:

…4. Om talan avser avtal och denna talan får förenas med ett annat mål mot samma svarande om sakrätt till fast egendom, vid domstolen i den medlemsstat på vars territorium fastigheten är belägen.”

8. Artikel 24.1 i Bryssel Ia-förordningen har följande lydelse:

”Följande domstolar i en medlemsstat ska, oberoende av var parterna har hemvist, ha exklusiv behörighet:1. Om talan avser sakrätt i fast egendom eller nyttjanderätt till fast egendom, domstolarna i den medlemsstat där egendomen är belägen.

…”

B – *Österrikisk rätt*

9. Den österrikiska lagstiftning som är relevant i målet vid den nationella domstolen återfinns i Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch (allmänna civillagen) (nedan kallad ABGB) och i Allgemeines Grundbuchsgesetz (allmänna lagen om fastighetsregister) (nedan kallad GBG).

10. I 431 § GBG föreskrivs följande:

”För överlåtelse av äganderätten till fast egendom måste förvärvet föras in i de därför avsedda offentliga registren. Detta införande kallas inskrivning (intabulation).”

11. Vad gäller talan om radering och anteckningar om tvister föreskrivs följande i 61 § GBG:”1) När någon som anser att en inskrivning åsidosätter dennes rättigheter bestrider denna inskrivning genom ett rättsligt förfarande med åberopande av att den är ogiltig och yrkar att situationen i fastighetsregistret ska återställas till ett tidigare läge kan denne antingen samtidigt med en sådan talan eller senare begära att denna tvist ska antecknas i fastighetsregistret. …

2) Denna anteckning om tvist får till följd att den dom som talan leder till även får rättsverkan gentemot personer som förvärvat rättigheter först efter den tidpunkt vid vilken ansökan om införandet av anteckningen om tvisten har inkommit till den domstol som är ansvarig för fastighetsregistret.”

III – **Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan**

12. Sökanden i målet vid den nationella domstolen, Wolfgang Schmidt, ägde en fastighet i Wien. Genom ett gåvoavtal av den 14 november 2013 skänkte han fastigheten till sin dotter Christiane Schmidt, som är motpart i målet vid den nationella domstolen. På grundval av detta gåvoavtal skrevs Christiane Schmidt in i fastighetsregistret som ägare. Christiane Schmidt bodde vid tidpunkten för gåvan i Tyskland, och hon bor fortfarande kvar där.

13. Wolfgang Schmidt yrkar i målet vid den nationella domstolen att gåvoavtalet ska ogiltigförklaras samt att inskrivningen av Christiane Schmidt som ägare i fastighetsregistret ska raderas, eftersom han saknade rättshandlingsförmåga vid tidpunkten för gåvan.

14. Christiane Schmidt har invänt att den österrikiska domstol vid vilken talan väckts saknar behörighet. Hon gör gällande att Wolfgang Schmidts talan inte avser en sakrätt i den mening som avses i artikel 24.1 i Bryssel Ia-förordningen.

15. Efter det att Wolfgang Schmidt hade låtit införa en anteckning om tvist i fastighetsregistret, vilandeförklarade den hänskjutande domstolen målet och hänsköt följande fråga till domstolen med begäran om ett förhandsavgörande:

Omfattas ett rättsligt förfarande rörande ogiltigförklaring av ett gåvoavtal på grund av att givaren saknade rättshandlingsförmåga och rörande en inskrivningsåtgärd som består i att mottagaren raderas som ägare i fastighetsregistret av tillämpningsområdet för artikel 24.1 i Bryssel Ia-förordningen, i vilken vissa domstolar ges exklusiv behörighet när talan avser sakrätt i fast egendom?

IV – **Rättslig bedömning**

16. Den hänskjutande domstolen har huvudsakligen ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida ett rättsligt förfarande rörande giltigheten av en gåva av en fastighet och rörande raderingen av mottagarens äganderätt i fastighetsregistret faller under artikel 24.1 i Bryssel Ia-förordningen, enligt vilken domstolarna i den medlemsstat där den aktuella egendomen är belägen har exklusiv behörighet om talan avser sakrätt i fast egendom.

17. Innan jag behandlar denna bestämmelse närmare ska jag pröva huruvida Bryssel Ia-förordningen över huvud taget är tillämplig i förevarande mål. Om detta inte är fallet föreligger det nämligen inte något samband mellan den hänskjutna frågan och tvisten i målet vid den nationella domstolen och begäran om förhandsavgörande kan i så fall inte tas upp till sakprövning.

A – *Huruvida Bryssel Ia-förordningen är tillämplig*

18. Av begäran om förhandsavgörande kan det inte utläsas några tvivel huruvida Bryssel Ia-förordningen är tillämplig. Det är dock inte självklart att den är tillämplig i förevarande mål.

19. För det första föreligger osäkerhet vad gäller bestämmelsens tillämplighet i tiden, eftersom det inte framgår av begäran om förhandsavgörande vid vilken tidpunkt stämningsansökan ingavs till den hänskjutande domstolen. Bryssel Ia-förordningen ska enligt artikel 66 i förordningen endast tillämpas på rättsliga förfaranden som har inletts från och med den 10 januari 2015.

20. Denna osäkerhet kan emellertid inte anses utgöra hinder för domstolen att besvara tolkningsfrågan. Tidpunkten för väckandet av talan framgår nämligen av de skriftliga yttrandena från parterna i målet.[3] Om dessa uppgifter skulle anses vara otillräckliga mot bakgrund av artikel 94 i domstolens rättegångsregler, enligt vilken den hänskjutande domstolens begäran om förhandsavgörande ska innehålla relevanta uppgifter om omständigheterna och det nationella rättsläget, ska det påpekas att redan föregångaren till artikel 24.1 i Bryssel Ia-förordningen, det vill säga artikel 22.1 i Bryssel I-förordningen,[4] innehöll en i huvudsak identisk bestämmelse. Även om det aktuella förfarandet faktiskt skulle ha inletts före den 10 januari 2015 skulle domstolen ha varit skyldig att pröva de problemställningar som den hänskjutande domstolen framställt på grundval av samma överväganden, men då mot bakgrund av Bryssel I-förordningen.

21. Mot denna bakgrund förefaller det överdrivet formellt att på grundval av de aktuella omständigheterna överväga att begäran om förhandsavgörande inte kan tas upp till sakprövning endast av den anledningen att det precisa datum när förfarandet inleddes inte återfinns i själva begäran om förhandsavgörande.

22. För det andra råder det osäkerhet vad gäller Bryssel Ia-förordningens materiella tillämpningsområde.

23. Genom artikel 1.2 a i den aktuella förordningen klargörs nämligen att den inte är tillämplig på ”fysiska personers … rättskapacitet eller rättshandlingsförmåga”. Mot denna bakgrund förefaller det vid första påseende vara osäkert huruvida förordningen är tillämplig i förevarande mål, vilket rör ogiltigförklaring av en gåva på grund av givarens bristande rättshandlingsförmåga.

24. Begreppet ”Geschäftsfähigkeit [rättslig handlingsförmåga]” används inte i den tyska språkversionen av artikel 1.2 a, till skillnad från vad som exempelvis är fallet i motsvarande bestämmelse i arvsförordningen[5].

25. Av detta kan man emellertid inte *e contrario* dra slutsatsen att frågor om rättshandlingsförmåga helt skulle omfattas av Bryssel Ia-förordningens tillämpningsområde. Mot detta talar domstolens rättspraxis avseende de tidigare bestämmelserna[6] i Bryssel I-förordningen och Brysselkonventionen[7]. Dessutom ska det påpekas att begreppet ”rättskapacitet eller rättshandlingsförmåga” och därmed sammanhängande frågor ska ges en självständig unionsrättslig tolkning och att det i andra språkversioner av förordningen till viss del återfinns mycket schablonartade beteckningar som ”capacité” eller ”legal capacity”. Dessa rättsbegrepp ger, till skillnad från den tyska språkversionen, inte någon anledning att anta att undantagsklausulen i artikel 1.2 a i Bryssel Ia-förordningen just inte skulle gälla frågor som avser ”Geschäftsfähigkeit”. Det är tvärtom inte möjligt att göra åtskillnader, såsom de som görs inom tysk doktrin mellan de tre begreppen ”Rechts-, Geschäfts- und Handlungsfähigkeit” för fysiska personer, på grundval av ett enhetligt koncept som ”capacité”.

26. Den omständigheten att ”Geschäftsfähigkeit” inte används i den tyska språkversionen av bestämmelsen ska således inte tillmätas någon avgörande betydelse. Utgångspunkten ska tvärtom vara att även sådana frågor kan falla under undantagsbestämmelsen i artikel 1.2.

3 — Enligt de i detta avseende överensstämmande skriftliga yttrandena från Wolfgang Schmidt och Christiane Schmidt (se för båda s. 2) väcktes talan den 24 mars 2015.

4 — Rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2000, s. 1).

5 — Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 650/2012 av den 4 juli 2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg (EUT L 201, 2012, s. 107). Enligt artikel 1.2 b i denna förordning är den inte tillämplig på ”fysiska personers rättskapacitet eller rättsliga handlingsförmåga”.

6 — Se, exempelvis, dom Schneider (C-386/12, EU:C:2013:633, punkt 31).

7 — Konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 299, 1968, s. 32).

27. Avgörande för frågan huruvida ett domstolsförfarande omfattas av tillämpningsområdet för Bryssel Ia-förordningen är således de faktorer som karakteriserar rättsförhållandet mellan parterna i målet eller som karakteriserar saken i målet.[8] Såsom redan framhölls angående Brysselkonventionen i Schlosser-rapporten,[9] kan Bryssel Ia-förordningen mot denna bakgrund enbart anses vara otillämplig i sådana fall där ett av de områden som är uteslutna från dess tillämpningsområde ”utgör det direkta föremålet för processen”. Däremot saknar det betydelse för tillämpningen av förordningen att rättsområden som är uteslutna från dess tillämpningsområde ”har prejudiciell betydelse”, och detta även då de aktuella ”rättsfrågorna … spelar en betydelsefull roll i förfarandet”[10].

28. Även om rättsfrågor som uppkommit vid förfarandet, betraktade för sig, till sin natur ligger utanför förordningens tillämpningsområde är denna likväl tillämplig såvida det huvudsakliga föremålet för tvisten omfattas av dess tillämpningsområde.

29. I förevarande mål är det således avgörande vad talan egentligen avser. Denna fråga överensstämmer inte nödvändigtvis med vad parterna tvistar om i sak.

30. Även om frågan huruvida Wolfgang Schmidt hade rättshandlingsförmåga av allt att döma står i centrum i målet vid den nationella domstolen och är avgörande för frågan huruvida dennes yrkanden är välgrundade, utgör den dock inte det egentliga föremålet för tvisten.[11] Det som efterfrågas är nämligen *inte* ett grundläggande avgörande som är bindande för den rättsliga transaktionen i dess helhet vad gäller frågan huruvida Wolfgang Schmidt saknar rättshandlingsförmåga och således ska ställas under förvaltarskap. Snarare är det frågan om giltigheten av en gåva och de förmögenhetsrättsliga följderna. För bedömningen av dessa yrkanden från Wolfgang Schmidt är frågan om vederbörande saknar rättshandlingsförmåga endast prejudiciell och påverkar inte det egentliga föremålet för det aktuella förfarandet.

31. Följaktligen kan domstolen, eftersom frågorna angående rättshandlingsförmåga inte utgör det huvudsakliga föremålet för målet vid den nationella domstolen, utgå från att artikel 1.2 a i Bryssel Ia-förordningen inte utgör hinder för en tillämpning av nämnda förordning i förevarande mål.

32. Begäran om ett förhandsavgörande genom vilket ett klargörande önskas med avseende på artikel 24 i Bryssel Ia-förordningen ska således besvaras. Således ska det nedan prövas huruvida Wolfgang Schmidts yrkande omfattas av artikel 24.1 i Bryssel Ia-förordningen och de österrikiska domstolarna således är exklusivt behöriga i målet.

B – *Huruvida artikel 24.1 i Bryssel Ia-förordningen är tillämplig*

33. Inledningsvis ska det fastställas att tvisten i målet vid den nationella domstolen omfattar två olika aspekter: dels yrkas att gåvoavtalet ska ogiltigförklaras, dels att inskrivningen av Christiane Schmidt som ägare ska raderas i fastighetsregistret.

34. För var och en av dessa aspekter ska nedan prövas huruvida de avser en ”sakrätt” i fast egendom i den mening som avses i artikel 24 i Bryssel Ia-förordningen.

8 — Se, bland annat, dom Aannemingsbedrijf Aertssen och Aertssen Terrassements (C-523/14, EU:C:2015:722, punkt 30), dom flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, punkt 26), dom Sapir m.fl. (C-645/11, EU:C:2013:228, punkt 32), och dom Sunico m.fl. (C-49/12, EU:C:2013:545, punkt 33).

9 — EGT C 59, 1979, s. 71.

10 — Enligt punkt 51 i Schlosser-rapporten.

11 — Det var fråga om en annan situation i det förfarande som låg till grund för domen Schneider (C-386/12, EU:C:2013:633), i vilken det var fråga om ett förfarande för frivillig rättsvård som skulle särskiljas från en fastighetsaffär i syfte att godkänna nämnda transaktion.

35. Detta rättsbegrepp ska ges en självständig tolkning enligt unionsrätten och, eftersom artikel 24 i Bryssel Ia-förordningen utgör ett undantag från regeln att den domstol där svaranden har hemvist är behörig, tolkas restriktivt.[12] För att ett förfarande ska anses avse sakrätt i den mening som avses i Bryssel Ia-förordningen är det således inte avgörande huruvida det klassificeras som sakrätt i den nationella rättsordningen.

36. Enligt domstolens praxis[13] ska det endast anses föreligga en ”sakrätt” i fast egendom i den mening som avses i Bryssel Ia-förordningen om den aktuella rätten verkar i förhållande till alla personer (*erga omnes*). Eftersom talan även måste avse denna sakrätt räcker det inte heller att talan endast har samband med fast egendom eller rättigheter till fast egendom. Den krävs tvärtom att den aktuella talan grundas på en sakrätt[14] och att den gäller dess omfattning eller bestånd.[15]

37. Det ska härvidlag beaktas att den främsta orsaken för den exklusiva behörighet som föreskrivs i artikel 24.1 i Bryssel Ia-förordningen är att den domstol där den fasta egendomen är belägen på grund av sin närhet till den aktuella fastigheten är bäst lämpad när det gäller att förskaffa sig god kännedom om de faktiska omständigheterna och de rättsliga förhållandena.[16] Om närheten till fast egendom däremot saknar betydelse för avgörandet av en tvist, talar detta mot en exklusiv behörighet.

38. Mot denna bakgrund ska det prövas huruvida yrkandet om ogiltigförklaring av gåvan (nedan under 1) respektive yrkandet om radering av inskrivningen av Christiane Schmidt som ägare (nedan under 2) avser en ”sakrätt” i den mening som avses i artikel 24 i Bryssel Ia-förordningen.

1. Yrkandet om ogiltigförklaring av gåvan

39. Yrkandet om ogiltigförklaring av gåvan avser, såsom den österrikiska regeringen och Europeiska kommissionen har påpekat, inte någon sakrätt i fast egendom i den mening som avses i Bryssel Ia-förordningen. Det gäller snarare frågan huruvida det avtal som parterna har ingått är ogiltigt, där avgörande inte är beroende av sakrättsliga överväganden.

40. Ogiltigförklaringen av en gåva av en fastighet påverkar visserligen enligt österrikisk rätt även överlåtelsens giltighet. Vad gäller ogiltigförklaringen av gåvan rör Wolfgang Schmidts yrkande emellertid inte omedelbart någon sakrätt som verkar i förhållande till alla personer, vars omfattning eller bestånd ska fastställas av domstol.[17] Även om det föreligger ett samband med fast egendom i förevarande mål är denna inte av central betydelse vad gäller frågan huruvida gåvan var giltig och är inte ”föremål” för talan i den mening som avses i Bryssel Ia-förordningen. Huruvida det avtal som påstås vara ogiltigt på grund av bristande rättshandlingsförmåga gäller lös eller fast egendom spelar nämligen inte någon roll för de överväganden som ska företas med avseende på dess giltighet. Således rör prövningen av denna tvist inte heller frågor som har särskilt samband med fastigheten och som i sig skulle kunna motivera en tillämpning av den exklusiva behörigheten.

41. Denna bedömning ändras inte heller av det faktum att Wolfgang Schmidt, genom en så kallad anteckning om tvist i fastighetsregistret, om hans talan skulle bifallas, är skyddad mot handlingar som vidtas till hans nackdel under tiden. Detta utgör nämligen endast en interimistisk säkerhet för hans käromål som inte förändrar dess natur.

12 — Se dom Reichert och Kockler (C-115/88, EU:C:1990:3, punkterna 8 och 9).

13 — Se beslut Gaillard (C-518/99, EU:C:2001:209, punkt 17).

14 — Beslut Gaillard (C-518/99, EU:C:2001:209, punkt 16).

15 — Se dom Reichert och Kockler (C-115/88, EU:C:1990:3, punkt 11) och dom Weber (C-438/12, EU:C:2014:212, punkt 42).

16 — Se (angående Brysselkonventionen) dom Rösler (241/83, EU:C:1985:6, punkt 20), och dom Reichert och Kockler (C-115/88, EU:C:1990:3, punkt 10).

17 — Se dom Reichert och Kockler (C-115/88, EU:C:1990:3, punkt 12).

42. Vad gäller yrkandet att ”gåvoavtalet ska ogiltigförklaras” [18] kan det således inte anses föreligga någon exklusiv behörighet enligt artikel 24 i Bryssel Ia-förordningen.

2. Yrkandet om radering

43. Situationen är annorlunda vad gäller yrkandet om radering.

44. Genom detta yrkande eftersträvar Wolfgang Schmidt att Christiane Schmidt ska raderas som ägare i fastighetsregistret på grund av den ogiltiga gåvan. Härvidlag är det fråga om utövande av sakrättsliga befogenheter, nämligen äganderätten till den aktuella fastigheten, där Christiane Schmidt är inskriven som ägare i fastighetsregistret.

45. Även om det inte skulle föreligga någon giltig överlåtelse av äganderätten till Christiane Schmidt krävs det likväl en radering i fastighetsregistret för att Wolfgang Schmidt helt ska kunna utöva sin äganderätt till fastigheten. Gentemot utomstående tredje män gäller nämligen den som är inskriven i fastighetsregistret fortsatt som ägare. Genom den begärda raderingen gör Wolfgang Schmidt således gällande att överlåtelsen till Christiane Schmidt är ogiltig och därmed – genom sin ställning som ägare – en sakrätt i den aktuella fastigheten. Denna sakrätt utgör föremål för yrkandet om ogiltigförklaring i den mening som avses i artikel 24.1 i Bryssel Ia-förordningen.

46. Mot denna bakgrund ska det utgås från att yrkandet att Christiane Schmidt ska raderas som ägare i fastighetsregistret – till skillnad från yrkandet att gåvoavtalet ska ogiltigförklaras – faller under artikel 24.1 i Bryssel Ia-förordningen.

3. Huruvida artikel 24.1 i Bryssel Ia-förordningen är tillämplig på talan i dess helhet

47. Emellertid uppkommer dessutom frågan huruvida det förhållandet att begäran om ogiltigförklaring faller under artikel 24.1 i Bryssel Ia-förordningen även kan utgöra grund för en exklusiv behörighet för österrikiska domstolar för den återstående delen av tvisten. Mot bakgrund av att det i den tyska språkversionen av artikel 24.1 i Bryssel Ia-förordningen numera [19] allmänt talas om ”Verfahren [talan]” som avser sakrätt i fast egendom, vilket ju är fallet vad gäller begäran om radering, ligger detta ännu närmare till hands.

48. Vid en systematisk och teleologisk betraktelse är en sådan extensiv tolkning av artikel 24.1 i Bryssel Ia-förordningen emellertid inte påkallad. Bestämmelsen ska i egenskap av undantagsbestämmelse tvärtom tolkas restriktivt och begreppet talan ska endast anses avse en begäran som rör en konkret sakrätt. Annars skulle en kärande nämligen endast genom att denne vid sidan om andra yrkanden gör gällande en sakrätt i fast egendom kunna uppnå en långtgående exklusiv behörighet gentemot svaranden, nämligen där fastigheten är belägen, även om hans övriga yrkanden som inte avser sakrätt inte har något som helst samband med denna behörighet. En sådan ”forumshopping” strider såväl mot behörighetssystemet i Bryssel Ia-förordningen som mot principen att den exklusiva behörigheten för domstolen där fastigheten är belägen ska tolkas restriktivt och motiveras genom denna domstols närhet till tvisteföremålet, ett argument som inte är tillämpligt på yrkanden som rör sakrätt i lös egendom.

49. Således är behörigheten enligt artikel 24.1 i Bryssel Ia-förordningen endast tillämplig på yrkandet om radering.

18 — Enligt formuleringen på s. 2 i begäran om förhandsavgörande.

19 — I den tyska språkversionen av den föregående bestämmelsen i Bryssel I-förordningen talades fortfarande om ”Klagen”. I detta avseende uppvisar (och uppvisade) de olika språkversionerna emellertid inte något inre sammanhang, vilket innebär att ordalydelsen inte kan anses avgörande. För en liknande problemställning se mitt förslag till avgörande i målet Kostanjevec (C-185/15, EU:C:2016:397, punkt 33).

50. För fullständighetens skull ska det i detta sammanhang emellertid påpekas att en så kallad exklusiv behörighet för de österrikiska domstolarna i vart fall följer av artikel 7.1 a i Bryssel Ia-förordningen vad gäller Wolfgang Schmidts talan med avseende på gåvan, eftersom det med avseende på yrkandet om ogiltigförklaring föreligger en talan som avser avtal, vilket, om det är giltigt, ska uppfyllas i Österrike. [20] I detta hänseende är domstolen på uppfyllelseorten för gåvan behörig.

4. Huruvida artikel 8.4 i Bryssel Ia-förordningen är tillämplig

51. Huruvida yrkandet om ogiltigförklaring enligt artikel 8.4 i Bryssel Ia-förordningen dessutom kan förenas med yrkandet om radering och kan handläggas vid den domstol som enligt artikel 24.1 är behörig för raderingen ska prövas nedan.

52. Enligt artikel 8.4 i nämnda förordning är domstolen i den stat där egendomen är belägen behörig ”[o]m talan avser avtal och denna talan får förenas med ett annat mål mot samma svarande om sakrätt till fast egendom, vid domstolen i den medlemsstat på vars territorium fastigheten är belägen”.

53. Villkoren i denna bestämmelse är uppfyllda om målet vid den nationella domstolen, genom yrkandet om ogiltigförklaring av gåvan, avser avtal och dessutom, genom yrkandet om radering, ”mål … om sakrätt till fast egendom” mot samma svarande.

54. Huruvida det dessutom krävs att det föreligger ett samband mellan ett yrkande som avser avtal och ett yrkande som avser sakrätt framgår inte omedelbart av bestämmelsens ordalydelse utan av dess systematiska ställning i artikel 8 i Bryssel Ia-förordningen, eftersom artikel 8 i övrigt utan undantag reglerar domstols behörighet på grund av samband. [21] Ett sådant samband föreligger även i förevarande mål, eftersom begäran att Christiane Schmidt ska raderas ur fastighetsregistret [22] görs just på grundval av ogiltigförklaringen av avtalet.

55. Enligt artikel 8.4 i Bryssel Ia-förordningen måste de aktuella yrkandena dessutom ”få … förenas” i det konkreta fallet. Domstolen har hittills inte klargjort vad detta innebär. Inom doktrinen anses detta kunna utgöra en hänvisning till den tillämpliga nationella processrätten. Endast om villkoren för en förening av målen i artikel 8.4 i Bryssel Ia-förordningen och i den nationella processrätten *kumulativt* är uppfyllda kan det bli aktuellt med en gemensam behörig domstol på den ort där den fasta egendomen är belägen. [23] Således skulle det ankomma på den hänskjutande domstolen att pröva huruvida förening av målen medges enligt artikel 8.4 i Bryssel Ia-förordningen och dess nationella processrätt i förevarande mål.

56. Emellertid går denna i doktrinen förespråkade tolkning utöver ordalydelsen i bestämmelsen eftersom ”får förenas” även kan tolkas som en ren hänvisning till två mål som har anhängiggjorts samtidigt vid samma domstol, för vilka en förening kommer på fråga av denna anledning.

57. Om denna formulering, såsom föreslagits i doktrinen, ansågs utgöra en hänvisning till ytterligare processuella krav enligt nationell rätt, skulle detta dessutom medföra att artikel 8.4 i Bryssel Ia-förordningen inte gavs en enhetlig tolkning inom unionen utan i princip behöver tillämpas på olika sätt i varje medlemsstat, nämligen mot bakgrund av den tillämpliga aktuella nationella processrätten.

20 — Se dom Effer (38/81, EU:C:1982:79, punkterna 4–8).

21 — För konnexa yrkanden där det annars föreligger risk för oförenliga domar (punkt 1), regress (punkt 2) och genkäromål (punkt 3).

22 — Se, beträffande rättelse i fastighetsregistret och sammanhang, Winter, W., ”Ineinandergreifen der EuGVVO und nationalem Zivilverfahrensrecht am Beispiel des Gerichtsstands des Sachzusammenhangs, Art. 6 EuGVVO”, Berlin 2007, s. 139, s. 144 och följande sidor.

23 — Se, bland annat, Dörner i: Saenger, *Zivilprozessordnung*, sjätte upplagan, 2015, artikel 8, punkt 15. Beträffande Bryssel I-förordningen, se Winter (ovan fotnot 22), s. 149, Muir Watt i: Magnus/Mankowski, *Brussels I Regulation*, andra upplagan, 2012, artikel 6, punkt 52, samt Nagel/Gottwald, *Internationales Zivilprozessrecht*, sjunde upplagan, 2013, § 3 punkt 128.

Ett sådant bristande sammanhang skulle strida mot syftet att bestämmelser i förordningar ska tolkas så enhetlig och så förutsebart för den sökande som möjligt. Det skulle dessutom strida mot principen att unionsrätten normalt ska ges en självständig och enhetlig tolkning, medan en eventuell hänvisning till nationell rätt uttryckligen ska framgå av den aktuella rättsakten. [24]

58. Således föreligger det goda skäl för att formuleringen ”får förenas” i artikel 8.4 i Bryssel Ia-förordningen inte ska anses utgöra någon hänvisning till nationell processrätt och att domstolen där fastigheten är belägen således ska anses behörig redan om, såsom i förevarande mål, två ärenden har anhängiggjorts samtidigt, vilka uppfyller rekvisiten i artikel 8.4.

V – **Förslag till avgörande**

59. Mot denna bakgrund föreslår jag att domstolen besvarar tolkningsfrågan på följande sätt:

Ett yrkande om ogiltigförklaring av ett gåvoavtal beträffande fast egendom, såsom det som är aktuellt i målet vid den nationella domstolen, omfattas inte av artikel 24.1 i Bryssel Ia-förordningen. Ett yrkande om radering av inskrivningen av gåvotagaren som ägare i fastighetsregistret omfattas däremot av denna bestämmelse.

I en sådan situation som den i målet vid den nationella domstolen kan båda yrkandena förenas enligt artikel 8.4 i Bryssel Ia-förordningen vid den domstol som är behörig enligt artikel 24.1 i Bryssel Ia-förordningen.

24 — Se, exempelvis, dom EMU Tabac m.fl. (C-296/95, EU:C:1998:152, punkt 30), dom Nokia (C-316/05, EU:C:2006:789, punkt 21), och dom Spasic (C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, punkt 79).